

Upravništvo, Ljubljana, Knapjeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo:
Ljubljana: Knapjeva ulica 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.—, po raznašal-
cih dostavljena Din 5.— mesečno.
Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Rešite naše lesno gospodarstvo

Velika konferenca vladnih zastopnikov s predstavniki vsega lesnega gospodarstva
Jugoslavije za odvrnitev katastrofe, ki grozi zaradi sankcij

Ljubljana, 27. januarja.

Zaradi gospodarskih sankcij proti Italiji je naše lesno gospodarstvo prišlo zadnje mesece v sila težaven položaj. Izpadek izvoza v Italijo, kamor je prej šlo preko 60% vsega našega izvoza lesa, je povzročil popoln zastoj lesne industrije in žag, zlasti v Sloveniji, ki je še mnogo bolj kakor ostala produkcijska področja navezana na izvoz v Italijo. Lesna podjetja v Sloveniji so urejena skoro izključno za potrebe italijanskega tržišča, tako po dimenzijah blaga kakor po načinu obdelave in se zaradi tega mnogo težje preorientirajo na drugačno produkcijo, ne glede na to, da zaradi geografske in tarifne lege, po večini sploh ne morejo dobiti nadomestnih tržišč. Vrh tega je lesna produkcija dravske banovine razdrobljena na veliko število majhnih podjetij in žag, ki s svojo razmeroma majhno produkcijo ne morejo iti na velika prekomorska konsumna tržišča. Ze ta dejstva nam dovolj jasno pričajo, da je slovensko lesno gospodarstvo zaradi sankcij najtežje prizadeto. Glede na gospodarsko strukturo Slovenije, kjer tvori les hrbtenico vsega gospodarstva, je razumljivo, da vsa naša javnost z veliko skrbjo gleda na usodo slovenske lesne industrije, obrti in trgovine, s katero je tako ozko povezana usoda slovenskega gospodarstva. Tri četrtine prebivalstva dravske banovine živi neposredno ali posredno od gozda, bodisi kot gozdni posestniki, trgovci, obrtniki, industrijci, ali pa kot gozdni in lesni delavci in vozniki. Ne gre torej samo za nekaj lesnoindustrijskih podjetij temveč za življenjsko vpraša-

šanje Slovenije in produkcijskih področij v Bosni in v Gorskem kotaru, za velik gospodarski in socialni problem, na katerem mora biti zainteresirana naša javnost. Ne gre samo za interes prizadetih pokrajin, temveč za interes vse države in končno tudi za interes državnih financ, kjer se bodo kmalu pojavile posledice zastoja, če ne bomo kmalu našli izhoda iz sedanje situacije. Za ilustracijo položaja, v katerega je zašlo slovensko lesno gospodarstvo, naj navedemo, da je šlo od 1. aprila do 18. novembra, ko so stopile v veljavo gospodarske sankcije, samo preko Rakeva v Italijo 4980 vagonov lesa v vrednosti 52 milijonov Din, to je mesečno 665 vagonov v vrednosti skoro 7 milijonov Din. Če pa še upoštevamo izvoz slovenskega lesa preko Bohinjske Bistrice in Sušaka, tedaj dobimo še mnogo večji znesek, ki ga mesečno izgublja samo lesno gospodarstvo Slovenije.

Naše gospodarske korporacije so že lani ob koncu leta napravile korake na mednarodnih mestih, da se po možnosti odvrnejo katastrofalne posledice sedanjega zastoja. Centralni odbor jugoslovenskega lesnega gospodarstva je imel na inicijativo predsednika ministra n. r. dr. Ulmanskoga 10. in 11. t. m. konferenco v Beogradu, kjer so predstavniki našega lesnega gospodarstva podrobno proučili sedanji položaj in sestavili vrsto predlogov za omiljenje nastalih velikih težkoč. Med drugim je bilo tudi sklenjeno, da se skliče v Ljubljani, kot središču zaradi sankcij najbolj prizadete Slovenije velika konferenca jugoslovenskega lesnega gospodarstva.

Otvoritev konference

Današnje konference, ki se je vršila v nabito polni dvorani Trgovskega doma, so se udeležili: minister za šume in rudnike Djuro Janković, gradbeni minister dr. Marko Kožulj, minister brez portfelja dr. Miha Krek, zastopnik trgovinskega ministra načelnik inž. Dubravčič, ban dr. Marko Natlačen, podban dr. Jos. Majcen, predsednik Centralnega odbora lesnega gospodarstva kralji. Jugoslavije minister n. r. dr. Ulmansky, viceguverner Narodne banke dr. Lovčević, referent Narodne banke dr. Ljubisavljevič, upravnik podružnice NB dr. Gregorič, predsednik Trgovsko-industrijske zbornice v Sarajevu g. Kapetanović s podpredsednikom gosp. Šabanovićem, za zbornico TOI v Ljubljani g. Josip Lenarčič st. in tajnik gosp. Zagor, za Zvezo industrijcev v Ljubljani predsednik g. Anton Krejčič in tajnik inž. Šuklje, dr. Golja in Gorjup, predsednik Zveze industrijcev in lesnih trgovcev na Sušaku g. Ružička, predsednik Združenja malih žag v Sarajevu g. Čorović, predsednik odbora šumske proizvodnje v Zagrebu g. Šutej in generalni tajnik iste zveze g. Mautner, predsednik odbora lesnih trgovcev pri Zvezi industrijcev v Ljubljani dr. Rekar, predsednik lesnega odbora Zveze trgovskih združenj gosp. Fr. Škrbec, generalni direktor šum inž. Miletič, svetnik ministrstva za šume in rudnike inž. Manojlovič, delegat Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Vitez, za Zvezo malih žag

Govor ministra Jankovića

Na obupni klic naše lesne industrije, ki jo je kriza zadela zaradi izvajanja sankcij, sem sklical to konferenco, da slišim na njej vaše stališče, in da vzajemno poiskemo zdravila, ki ga moramo pravočasno uporabiti. Obveza izvajanja gospodarskih sankcij, ki jo je naša država prevzela kot zvest član DN, je imela za posledico zastoje v mednarodni izmenjavi blaga. Gospodarske sankcije niso bile diktirane od naše volje.

Kakor znano je imela naša država zelo živahne trgovinske zveze s sosedno Italijo. Skoraj četrtina vsega našega izvoza je šla v Italijo. Toda med vsemi predmeti, ki so se izvažali v to državo, je vsekako na prvem mestu les. Zato se danes tudi najbolj čutijo posledice izvajanja sankcij ravno pri lesni industriji in trgovini.

V našem celotnem izvozu lesa je bila Italija dolgo vrsto let naš najboljši kupec. Dolga leta je absorbirala več nego polovico vsega našega lesnega izvoza.

Leta 1935 je šlo v Italijo 59% vsega izvoza lesa, leta 1934 66%, leta 1933 pa celo 68%. Nekateri kraji naše domovine, kakor n. pr. dravska banovina, so vezani celo z 80% vsega lesnega izvoza na to tržišče.

Vzajemnost in zveza med gozdno poseljstvom in lesnim gospodarstvom, med gozdno proizvodnjo in lesno industrijo in trgovino, je tako krepka in tesna, da vsak zastoj pri enem teh dveh činiteljev rodi zastoj tudi pri drugem.

Zato je potrebno stalno in tesno sodelovanje med gozdno produkcijo, gozdno

na Sušaku predsednik inž. Jerbić in tajnik g. Čadež, predsednik Zveze industrijcev na Sušaku g. Vilhar in tajnik g. Petrič in narodni poslanci gg. inž. Zupančič, dr. Ivan Lovrenčič, dr. Jure Koce, Rajko Turk in Milan Mravlj. Vrh tega se je na konferenco zbralo veliko število lesnih industrijcev in trgovcev ter drugih interesentov, tako da je bila dvorana z galerijo nabito polna.

Konferenca je bila zelo živahna in je mestoma potekala v duhu. Bila je izraz nujnega razpoloženja, ki vlada danes v krogih vsega onega prebivalstva, ki je zaradi sankcij posredno ali neposredno prizadeto. Zborovanje je ob 10. dopoldne otvoril predsednik lesnega odbora Zveze trgovskih združenj g. Fran Škrbec, ki je v kratkem nagovoru pozdravil došle predstavnike kr. vlade, zlasti ministra za šume in rudnike g. Djuro Jankovića, ministra za zgradbe dr. Marka Kožulja, ministra dr. Kreka, bana dr. Natlačena, zastopnika trgovinskega ministra g. Dubravčiča, viceguvernerja Narodne banke dr. Lovčevića in predsednika centralnega odbora lesnega gospodarstva kr. Jugoslavije ministra n. r. in direktorja »Šipada« dr. Ulmanskoga. Po kratkih pozdravnih besedah je izročil predsedstvo ministru g. Jankoviću, ki je nato otvoril konferenco z daljšim govorom, v katerem je dejal med drugim:

posestjo in celotno organizirano gozdno industrijo, veliko in majhno. Težave, ki so danes pred nami, niso nepremagljive. Predvsem jih ne smemo pretiravati in slikiati prevelike. Naš narod je imel v raznih časih tudi večje gospodarske težkoče, pa jih je obvladal. Namen tega sestanka je, da postavimo stvari, dejstva in golo resnico na njihovo pravo mesto, da se prouči z vsjo potrebno nepristranostjo in resnostjo. Zato bom zelo hvaljeval gospodom poročevalcem, kakor tudi vsem drugim gospodom govornikom, če bo njihova slika o razmerah na področju, ki mu pripadajo, čim stvarnejša in podprta s čim več argumenti in predlogi o ukrepih, ki jih je treba izvesti, gibati pa se morajo v mejah naših dejanskih možnosti.

Vemo, da velik del našega delovnega naroda v dravski, savski, vrbski in drinski banovini živi izključno od zasluzka v gozdnem gospodarstvu. Ne moremo ostati ravnodušni do tisočev družin, ki bi jim s prenehanjem dela v gozdnem poslovanju usahnil vir dohodkov za vzdrževanje družine.

Z izvedbo javnih del v dravski banovini po eni strani, zboljšanjem cen poljskih pridelkov po drugi strani, se bo začelo ozdravljenje našega gospodarstva. Da se naše gospodarstvo poživlji, bo kraljevska vlada izdala potrebne ukrepe, da se denarnim ustanovam, kakor n. pr. našim hranilnicam, in posojilnicam vrne likvidnost, in omogoči pravilno funkcioniranje in vračanje vlog onim varčevalcem ki so s trudom služili in za zaupanjem v

denarne zavode nalagali denarje, ki so jih prihranili za tiste dni, ko ne bodo več zmogli dela. Naša Narodna banka in drugi državni denarni zavodi bodo porabili svoja sredstva, da pomagajo k vrnitvi likvidnosti naših denarnih zavodov. Če se ne bomo vdajali iluzijam o tem, kar je nemogoče, če se bomo vrhu tega zavedali, da so nekatere žrtve vendar potrebne — bo ta sestanek dosegel svoj cilj, za čigar uresničenje bo kraljevska vlada zastavila svojo najboljšo voljo.

Referat dr. Ulmanskoga

Po končanih izvajanjih ministra g. Jankovića je podal obširen referat o najnujnejših potrebah našega lesnega gospodarstva bivši minister za šume in rudnike generalni direktor »Šipada« g. Ulmansky, ki je najprej na kratko očrtal cilje današnje konference, poudarjajoč, da gre v prvi vrsti za vprašanje naših terjatev v Italiji, drugo najvažnejše vprašanje pa je vprašanje kompenzacije za sankcije. V zvezi s sedanji težkočami se mnogo govori o preorientaciji našega izvoza. To pa ni tako lahka stvar. Na velikih zunanjih tržiščih, kakor v Angliji, v Egiptu in v Levantu ter Južni Ameriki so danes cene izredno nizke in ne moremo uspešno konkurirati spričo velikih bremen, ki obremenjujejo naš produkt pri izvozu. Mnoge države nudijo svojim izvoznikom celo izvozne premije. V večjem obsegu bomo lahko izvažali na druga tržišča le tedaj, če bodo naši izvozniki dobili ugodnejši tečaj pri vnovčenju svojih terjatev v inozemstvu. Za primer je navedel težkoče pri izvozu v Anglijo, kjer dobi izvoznik le za del dobljenih deviz svobodni tečaj okrog 260 Din za funt, dočim mora drugi del deviz odstopiti Narodni banki po oficijelnem tečaju, ki znaša le 215 Din. Če bi naš izvoznik za ves znesek izkupička prejel po 260 Din za funt, tedaj bi se morda dalo v večji meri nego doslej konkurirati tudi na velikem angleškem tržišču. Slično je tudi na drugih tržiščih. Velike težkoče izvirajo za lesno industrijska podjetja tudi zaradi terjatev v Italiji. Narodna banka izplačuje te terjatve le po tečaju 315 Din za liro, dočim morajo naši uvozniki plačati svoje obveznosti v klirng po tečaju 355,40 za 100 lir. Zaradi te težajne razlike trpi naše itak hudo prizadeto lesno gospodarstvo veliko škodo.

V zvezi z vprašanjem preorganizacije našega izvoza je treba razlikovati tudi velika industrijska podjetja in našo malo industrijo. Velika industrija se lahko preorientira, med tem ko se mala industrija ne more. Zato so potrebni v prvi vrsti ukrepi, da se pomaga naši mali industriji. Mala industrijska podjetja ne morejo sama nastopiti na velikih prekomorskih tržiščih, temveč se morajo v ta namen združiti, da lahko skupaj ponudijo svojo produkcijo. V ta namen je potrebna organizacija, ki bi onemogočala izkoriščanje malih podjetij od strani velikih in močnih.

Gospod direktor Ulmansky je med drugim navedel tudi uspeh g. Viharja, ki mu je v Gorskem kotaru uspelo združiti vse male žage, da skupno plasirajo svoje proizvode na inozemskih tržiščih. V tem pogledu je potrebna inicijativa in intervencija kr. vlade, saj gre pri tem za življenjske interese naše narodne skupnosti, ki grede preko interesov posameznikov. Po sed današnje konference nam dokazuje, da ne poznajo naših razmer oni, ki vidijo v našem lesnem gospodarstvu samo nekatera velika podjetja. Ta podjetja v resnici ne potrebujejo zaštite. Toda pretežno del našega lesnega gospodarstva so mali interesi, ki si ne morejo sami pomagati, kakor ona velika močna podjetja, in zato potrebujejo zaščite.

Pri reševanju življenjsko važnih vprašanj našega lesnega gospodarstva pa moramo vpoštevati tudi potrebo, da se taka vprašanja ne dajo reševati izven okvira celotnega gospodarskega problema, ker bi bilo škodljivo. To smo spoznali že pri reševanju vprašanja kmečkih dolgov. Pogosto se čujejo tudi ugovori proti intervenciji države. Ti ugovori pa niso na mestu, kajti danes ni čas, da bi vsakdo lahko svobodno gospodaril ko vse naše sosedne države prihajajo k sistemom regularnega gospodarstva. Interesi skupnosti zahtevajo, da država ureja tudi gospodarsko življenje. To pa še ne pomeni etatizacije gospodarstva. Gre le za to, da se naše gospodarstvo prilagodi novim razmeram in ukrepom, ki so jih napravile druge države. Dr. Ulmansky je za svoja izvajanja žel burno odobravanje.

Debata

Predsednik organizacije malih žag na Sušaku g. Jerbić je v svojem govoru poudaril da zahteva današnji čas, da se bolj

zanimamo za gospodarska vprašanja nego za politična. Posebno se je pečal s tarifnimi vprašanji in je pokazal žalostno sliko, da naše blago ne more konkurirati niti na obalah Sredozemskega morja, med tem ko druge, mnogo bolj oddaljene države lahko plasirajo svoje lesne proizvode. Temu so predvsem krive izredno visoke železniške tarife postavke in takse, krivo pa je tudi dejstvo, da Narodna banka ne priznava izvoznikom primernega tečaja. Opozoril je, da je pomoč nujna, kajti če mala lesna podjetja propadejo, ni več pomoči.

Kot predstavnik lesnega gospodarstva v Sloveniji je govoril inž. Lenarčič, ki je pred tem orisal težke posledice sankcij

Govor ministra Kožulja

K besedi se je oglašil tudi minister za zgradbe dr. Kožulj, ki je poudaril, da že 6 let opozarja našo javnost na to, da bo gospodarska kriza zavzela vedno večji razmah in da bomo prišli končno do onega stanja, v katerega smo danes zašli. Danes smo slišali mnogo besed in kritike proti upraviteljem države, toda po krivici. Za sedanje stanje nosijo do 90 odstotkov krivdo sami gospodarstveniki, ki se niso hoteli brigati za svoje gospodarske interese in so se preveč bavili politiko ter pustili na stran gospodarska vprašanja. V kraljevski vladi sedijo ljudje, ki so vse svoje življenje posvetili gospodarskim vprašanjem in bodo znali pravilno oceniti sedaj težko stanje. Zato se naj gospodarski krogi organizirajo na gospodarski podlagi in pošljejo v parlament ljudi, ki bodo znali ščititi gospodarske interese. Zdi se da so mnogi govorniki tudi danes na tem zborovanju govorili bolj politično, nego gospodarsko. Preveč krivde se meče tudi na Narodno banko. Država danes upošteva težkoče lesnega gospodarstva in pomaga, kolikor ji to dopuščajo finančne moči, toda gospodarstveniki ne smejo pričakovati, da bo država napravila vse, oni

Izjava viceguvernerja Narodne banke

Glede na številne pritožbe proti Narodni banki, ki so jih iznesli razni govorniki, so vsi navzoči zastopniki našega lesnega gospodarstva z napetostjo sledili izjavi, ki jo je podal prvi viceguverner Narodne banke dr. Lovčević. Gospod viceguverner je najprej opisal ukrepe, ki jih je Narodna banka doslej napravila v svrhu olajšanja položaja naših izvoznikov lesa. Poudaril je, da je Narodna banka doslej z odkupom lombardov in izplačilom po kronološkem redu izplačala že tri petine skupnih terjatev naših izvoznikov, ki so obstojale v klirngu na dan uvedbe sankcij: tri milijone lir je izplačala po kronološkem redu, 22 milijonov je odkupila, 7 milijonov pa je lombardirala. Skupaj 32 milijonov lir od skupne klirnske terjatve 51 milijonov. Pojasnil je tudi, zakaj se pri izplačilih računa le tečaj 315 Din za 100 lir. Ta tečaj ni bil svojevolično določen od Narodne banke, temveč v soglasju s kraljevsko vlado, in predstavlja vrednost lire po devalvaciji, je nastopila, ko je Italija uvedla novo višjo ceno za odkup zlata. Poudaril je, da od tečajne razlike nasproti onemu tečaju, ki ga plačajo uvozniki italijanskega blaga, ne obdrži Narodna banka prav nič za sebe. Narodna banka plača nižji tečaj izvoznikom, da bi vsaj deloma lahko izplačala čim več izvoznikov. Gospod viceguverner je pri tem še poudaril, da Narodna banka opravlja ves ta posel na račun države. S svojim komuničnim ob koncu decembra je Narodna banka že ozorila, da bo iz preostale morebitne razlike povrnila izvoznikom, ki so bili izplačani po kronološkem redu, ustrežajoči del. Izrazil je tudi svoje osebno prepričanje, da bodo tudi oni izvozniki, ki so prodali svoje terjatve Narodni banki, po končanih sankcijah dobili povrnjeno razliko, če bo naša država dobila kako odškodnino. Nadalje je g. viceguverner izjavil, da bo Narodna banka v svrhu olajšanja položaja v lesni industriji dovolila tudi druge olajšave. Tako bo proučila vloge tistih trdk ki imajo v klirngu terjatve preko 100.000 lir in so prišle zaradi izvajanja sankcij v obupen položaj. Narodna banka tudi prouči možnost povišanja maksimalnega zneska, ki se izplača v kronološkem redu (doslej 300.000 lir) in povišanja odstotka za podeljevanje predumov na italijanske terjatve v klirngu, in sicer na 85 odstotkov. To naj bi veljelo tudi za tiste, ki so že vzeli predum po nižjem odstotku. Seveda na ostane tečaj 315 Din za 100 lir še nadalje v veljavi. Končno je g. viceguverner izjavil, da je Narodna banka pripravljena proučiti utemeljene prošnje tistih izvoznikov, ki bodo pošiljali svoje blago v neklirnske države in sicer na ta način, da jim bo odobrila večji odstotek skupne vsote deviz za prodajo na svobodnem trgu po višjem tečaju Narodna banka ne se ne more v celoti odražati tem devizam, ker jih potrebuje za potrebe države. Na-

za vse slovensko lesno gospodarstvo. Samo v Sloveniji gre za 600.000 eksistenc. Naša javnost je vse premalo poučena o dejanskem položaju. Stanje je tako obupno, da daje danes mali gozdni posestnik les zastoj, samo da dobi nekaj za svoje delo, da sploh more živeti. Položaj je bil težaven že prej, sankcije pa so izvale nevarnost katastrofe. Država doslej ni pokazala dovolj razumevanja za vse te težkoče. To se kaže zlasti v tarifni politiki naših železnic, kjer so tarife za les mnogo previsoke in znaša pogosto prevoz do 150 procentov vrednosti lesa, ki se prevaža. Cene lesu se ne bodo moge dvigniti, znižati pa jih sploh ni več mogoče. Zato je neobhodno potrebno, da se znižajo tarife. V nadaljnjih svojih izjavah je govoril tudi o nujni potrebi organizacije vsega lesnega gospodarstva naše države in o potrebi reguliranja izvoza. Naše lesno gospodarstvo mora imeti enotno organizacijo, da bo lahko enotno nastopilo ne samo doma temveč tudi v inozemstvu. Končno je poudaril še potrebo, da se ukinejo ekskekcije za čas dokler ne bo mogoče najti rešitve iz sedanje stiske.

pa, da bodo kritizirali. Kritika mora biti upravičena ter osnovana na realni podlagi. Naše gospodarsko življenje se ne more dvigniti brez denarja, brez sredstev. Tudi vprašanje naših denarnih zavodov se ne da reševati samo z zakoni in uredbami, temveč so potrebna materialna sredstva poleg močne organizacije gospodarskega življenja.

Za ministrom dr. Kožuljem se je oglašil k besedi zastopnik sarajevske zbornice dr. Dešić, ki je iznesel obupan položaj lesne industrije v Bosni in Hercegovini, dr. Vidic iz Kamnika pa je zahteval predvsem zaščito za gozdne posestnike, ki se jim mora v sedanjih težkih razmerah priznati olajšava pri zemljanju. Ukiniti je treba takso za pogozdovanje, ki ni upravičena, ker zakon itak zahteva, da mora gozdni posestnik sam skrbeti, da se gozda zopet pogozdijo. Končno je poudaril tudi potrebo znižanja takse za prekomerni uporabo ceste. Inž. Remec je opisal razmere v naši industriji za predelavo lesa, ki se bori z veliko konkurenco na inozemskih tržiščih. Tudi on zahteva predvsem znižanje železniških tarif za najmanj 50 odstotkov.

Ostali govorniki

Z vprašanjem takse za prekomerno uporabo cest, ki hudo obremenjuje vso našo lesno produkcijo, se je obirno bavil g. Franc Dolenc, ki je zlasti opozoril, da se pri odmeri tega prispevka se danes uporablja navodila ministrstva za zgradbe iz leta 1928., po katerih se jemljejo za podlago takratne visoke cene gramozu, ki že dolgo ne ustrezajo več današnjim mnogo nižjim cenam. Zato je obremenitev, ki se predpisuje lesnim podjetjem na podlagi teh navodil najmanj dve tretjini previsoka. Izražal je, da je gospodar, ki uporablja voz za dnevni prevoz okrog 20 km, obremenjen zaradi tega prispevka na leto z zneskom preko 2.000 Din, to je še enkrat toliko, kolikor znaša danes taksa za luksuzni avtomobil. Tako obremenitev lesnega gospodarstva je nemogoča in nezmisljiva. Zelo občuti danes lesna industrija tudi previsok davek na poslovni promet, nadalje 2 odstotni prispevek v fond za pogozdovanje in pa izredno visoko zemljarino. Nerazumljivo je, da gozdni posesti ni bilo priznano znižanje zemljarine, čeprav je donos gozda padel za dve tretjini vrednosti nasproti letu 1930.

O položaju v Gorskem kotaru je govoril g. Čadež, ki je opozoril na to, da gre v Gorskem kotaru po veliki večini prav tako za male ljudi, katerih eksistenca je odvisna od dela njihovih rok. G. Bradetič je v imenu Zveze žag v Sarajevu obžaloval, da se ni izvedena celokupna organizacija našega lesnega gospodarstva, kar ima za posledico, da mala lesna industrija nima v zagrebški zbornici niti enega predstavnika.

Obširno je še govoril predsednik lesnega odbora Zveze trgovskih združenj v Ljubljani g. Franc Škrbec, ki je orisal potek naše gospodarske krize in izkoriščanja našega gospodarstva od strani inozemskega kapitala. Branil je tudi stališča naše države proti očitku, da oni niso storili svoje dolžnosti. Naše gospodarske organizacije so bile vedno na svojem mestu.

Tudi narodni poslanec inž. Zupančič je branil predstavnike gospodarskih organizacij, ki so ob pravem času opozorili na težko stanje našega gospodarstva in so v vsakem pogledu storili svojo dolžnost. Glede kompenzacij za sankcije je ostalo vse pri obljubah. Niti Francija se ni izkazala kot prijateljica in zaveznica naše države, saj daje danes Avstriji večje ugodnosti nego nam, ki trpimo zaradi sankcij. Opozoril je tudi, da je treba v delegacije za pogajanja z inozemstvom poslati gospodarstvenike in

naše strokovnjake. Ostro je grajal tudi prakso pri naši Narodni banki.

V imenu ljubljanske Delavske zbornice se je oglašil k besedi še g. Joža Golmajer, ki je apeliral na kr. vlado, da ne pozabi na delavce in nameščence lesne industrije, ki so prišli ob zaslužek in so izgubili eksistenco in jim je treba pomagati.

Resolucije

Ko je bila izbrana lista govornikov je predsednik Centralnega odbora lesnega gospodarstva direktor dr. Ulimsky podal kratek resumé o najvažnejših zahtevah, ki so jih podali posamezni govorniki. Te zahteve je združil v naslednje točke:

1) V pogledu kliringa z Italijo naj Narodna banka omogoči boljši tečaj pri izplačilu in naj gre v tem pogledu do skrajnih možnosti. Izvoznikom, ki jim je zaračunal lito po 3.15, naj razlika takoj doplača. 2) Narodna banka naj obračuna vse izvozneške devize pri izvozu v vse države po tečaju, ki ustreza stvarni tržni vrednosti dotične devize in ne po prisilnem tečaju, ker ta tečaj predstavlja za izvoznike izgubo do 18 odstotkov. 3) S primernimi ukrepi naj se prepreči prodajanje lesnih podjetij, ki so že več let v aktivni krizi in so zadovoljena pri denarnih zavodih. Z zakonom naj se izvede zaštita teh podjetij in se naj ustavi vse eksekucije in dražbe. 4) Izvedejo naj se hitri in uspešni ukrepi glede davčnih dajatev v vseh onih področjih, kjer je lesno gospodarstvo prizadeto zaradi sankcij. 5) Reorganiziraj naj se sistem naše zunanje trgovine z uvedbo kontrole uvoza, da se z izvajanjem kompenzacijskega principa zaščiti izvoz lesa. 6) Po vzoru drugih držav naj se z izvoznimi premijami omogoči izvoz finalnih lesnih izdelkov na oddaljene trge. 7) Organiziraj naj se naša zunanja trgovinska služba v najužnejšem sodelovanju z našimi gospodarskimi organizacijami. 8) Izdaja naj se uredba za zaščito in pospeševanje lesnega gospodarstva, ki jo je predložil centralni odbor lesnega gospodarstva. Centralnemu odboru naj se omogoči sodelovanje pri trgovinskih pogajanjih. 9) Znižajo naj se luške in lokalne železniške tarife na ono višino, ki bo v razmerju s sedanjo ceno blaga. 10) Uvedejo naj se stalne redne in brze paroplovne proge za prevoz v Levant. Ki jih naj subvencionira država. 11) Državni denarni zavodi naj stavijo na razpolago cenene kredite za obnovo in preorientacijo lesnega gospodarstva. 12) Posvetiti je treba posebno pažnjo

malomu gozdnemu posestniku in propagandi za večjo uporabo lesa. 13) Ukinejo naj se takse za pogozdovanje od privatnih gozdnih posestnikov in izterjanje ostankov te takse. 14) S povišanjem zaščitne carine naj se omeji uvoz lesnih finalnih izdelkov, kakor celuloze in papirja. 15) G. minister za šume in rudnike naj izda uredbu, s katero naj se odloži obveznost podjetij za šumsko takso. 16) Nujno naj se rešijo vse prošnje posestnikov malih žag, ki so jih vložili na podlagi zakona o zaščiti domače lesne industrije. 17) Uredba, s katero se priznavajo olajšave domači lesni industriji, naj se podaljša preko marca 1936. 18) Glede na težkoče plasiranja blaga na svetovnih tržiščih naj trgovinsko in finančno ministrstvo podpira zadržno, odnosno kolektivno prodajo mehkega mehkega gradbenega lesa malih domačih lesnih industrij, ker je v sedanjih razmerah mogoče uspeti na inozemskih trgih le velikim podjetjem.

Plačilni sporazum z Madžarsko

Na pritožbe interesentov za izvoz v Madžarsko zaradi zastojanja madžarskih plačil je viceguverner dr. Lovčević podal še nekaj pojasnil, da je bil že v decembru dosežen sporazum z madžarsko Narodno banko, po katerem je morala Madžarska do konca decembra pret. leta poravnati ne obveznosti, nastale do konca leta 1934. Kolikor take obveznosti še niso poravnane, naj to interesenti javijo Narodni banki. Obveznosti iz leta 1935 mora Madžarska likvidirati našim izvoznikom v 4 mesečnih obrokih po 25%, in sicer v januarju, februarju, marcu in aprilu. Za nove kupčije pa se uvede sistem privatnih kompenzacij brez dosedanjih omejitev na blokiranih računih.

Pred zaključkom zborovanja se je oglašil k besedi še zastopnik trgovinskega ministra g. načelnik Dubravčič, ki je v svojem govoru poudaril, da je trgovinsko ministrstvo napravilo vse korake, da bi naša država dobila kot odškodnino za izgubo italijanskega tržišča primerne kontingente v drugih državah.

Šele ob 3. uri popoldne je minister g. Janković zaključil konferenco. V svojem zaključnem govoru je podčrtil, da je ta konferenca jasno pokazala, da je dravska banovina najtežje prizadeta zaradi sankcij proti Italiji. Dal je vsem navzočim zagotovilo, da bo vlada storila vse, kar je v njeni moči.

„Vlada likvidacije“

V četrtek se bo nova francoska vlada predstavila zbornici — Ako bo dobila večino, bo ona izvedla volitve

Paris, 26. januarja. w. Prihodnji četrtek se bo Sarrautova vlada predstavila parlamentu. Politični krogi so mnenja, da bodo socialisti glasovali za njen program, ker bi padec sedanje vlade pomenil Lavalov povratek. Socialisti se bodo skušali za to glasovanje otestiti svojih zvez s komunisti in jih bodo skušali pripraviti celo do tega, da se vzdržijo glasovanja. Potemtakem bi imela nova vlada v parlamentu zagotovljeno večino, splošno pa prevladuje mnenje, da se ne bo dolgo držala, ker so ji potrebni tudi glasovi centurmskih, kakor tudi skrajno levčarskih poslancev, ki so si pa po svojih interesih tako zelo nasprotni, da jih bo težko pripraviti do tega, da bi ob vsaki priliki skupno glasovali za vlado.

Vlada je na svoji današnji prvi seji izdelala svojo deklaracijo, ki jo bo v četrtek podala v zbornici, kjer se bo predstavila kot vlada likvidacije zakonodajne dobe. Njena glavna naloga bo v tem, da izvede v miru in redu volitve, vendar pa je že se-

daj gotovo, da ne bo izvršila nobenih važnih eksperimentov, temveč bo energično branila francoski frank. Glede na zunanjo politiko bo ministri predsednik Sarraut v svoji vladni izjavi zagotovil, da bo nova vlada nadaljevala tradicionalno francosko politiko DN in prijateljev. Na koncu bo najbrže tudi namignil na razpis novih volitev. V političnih krogih smatrajo, da bodo nove volitve še pred koncem meseca marca.

V glavnem bi bil program Sarrautove vlade naslednji:

1. Zbiranje potrebnih finančnih sredstev za kritje primanjkljaja, ki znaša 7 milijard frankov; 2. olajšanje gospodarske obnove države; 3. ukrepi za zmanjšanje brezposelnosti; 4. zaposlitev mladine; 5. zavarovanje republikanskih svoboščin v okviru legalnosti; 6. odredbe proti kršiteljem miru; 7. miroljubna politika na osnovi pakta Društva narodov; 8. strogo izpolnjevanje z Anglijo sklenjenih pogojev.

Volitve v Grčiji

Izid bo znan šele danes popoldne

Atene 26. januarja. V zadnjih 10 letih so bile današnje volitve v parlament sedme, prve pa po 1924, pri katerih ne gre za vprašanje rezuma. Tvorijo tudi, da je bilo po 10 letih prvič, da vojska ni posegala v volilno borbo. Pri parlamentarnih volitvah lani 7. junija 1935 so se borili samo vladna koalicija Tsaldarisa in Koninisa ter rojalisti Metaxasa. Venizelistična liberalna stranka in druge republikanske stranke so stale ob strani. Zaradi tega te volitve niso pokazale pravega razmerja strankarskih sil v Grčiji. Pravilno sliko razmerja so dale volitve od 5. marca l. 1933, ki se jih je udeležilo 12 strank. Glavno borbo sta vodili unija opozicije s populistično stranko na čelu in takozvana nacionalna unija z venizelistično stranko, ki je tedaj dobila 46,32% glasov, populisti pa 46,19%.

Današnji volitve se je udeležilo 10 strank in nekoliko več ali manj neodvisnih skupin, ter komunisti, ki so nastopali pod drugim imenom. Glavna borba se je vodila med venizelistično liberalno in populistično stranko. Ker so sedaj populisti razdeljeni v Tsaldarisovo skupino in skupino Teodorisa, so bile sedanje volitve podobne volitvam l. 1933. Dalekosežni dogodki, ki so se

odigrali v Grčiji lani, so bili vsekakor velikega pomena pri sedanjih volitvah. Javnost misli, da bo liberalna stranka dobila večino. To bo olajšala tudi nesloga med nasprotniki Venizelosa. V javnosti so opazili volilni nastop Kanabulosa v Atenah, Pireju in Patrasu. O njem trdijo da uživa kot vodja stranke mladine velik ugled med volilci. Njegova stranka naj bi odstranila venizeliste in protivenzeliste, ker bi samo to pomirilo državo.

»Messenger d' Athenes« ugotavlja, da ne gre sedaj za borbo načel, marveč za borbo oseb. List ugotavlja tudi, da med strankami ni več posebnih nasprotij v naziranjih o zunanji in notranji politiki. Vse stranke so mnenja, naj se zunanja politika ne ravna več po notranjih izjemah. Prav tako tudi vprašanje režima ni več pereč. Kralj stoji iznad vseh političnih frakcij. Njegov modri vpliv bo prišel posebno po volitvah do veljave.

Zaradi proporcije sistema teh volitev bodo končni rezultati znani šele jutri popoldne. Ta sistem je tako zamotan, da bo izid v Atenah in v njihovi najbližji okolici mogli razglasiti šele v teku noči.

Ob krsti kralja Jurija V.

London, 26. jan. AA. Romanje Londončanov in neseštetih tisočev z dežele pred Westminsterhallom je sredi naraščalo z vsako uro. Okoli polnoči je bil spreved ljudji, ki so čakali, da pridejo na vrsto za defile mimo krste kralja Jurija V. dolg dva kilometra.

Snoči so se poklonili pokojnemu kralju Juriju V. mnogi tuji poslaniki, akreditirani v Londonu.

Včeraj je defiliralo mimo trupa kralja Jurija 150.000 ljudi.

Beograd, 27. januarja. p. Snoči je poteval skozi Beograd v London grški prestol-

naslednik, ki bo pri pogrebu angleškega kralja Jurija zastopal grškega kralja. Na postaji so ga sprejeli novi grški poslaniki I. kelaripulos s poslaniškim osebjem, zastopniki turškega poslanstva in našega zunanje ministrstva. Ob 21.40 je grški prestolonaslednik nadaljeval svojo pot v London.

PET KNJIG ZA 20 DIN vam da edino Vodnikovu družba

Narodna galerija

Letni delovni obračun naše najvišje umetnostne ustanove

Ljubljana, 26. januarja. Ze nedeljsko »Jutro« je kratko poročalo o obnem zboru naše najvišje umetnostne ustanove, Narodne galerije, ki se je vršil snoči pod predsedstvom uglednega propagatorja in podpornika naše umetnosti g. dr. Frana Windischerja v Narodnem domu. Razen izčrpnega predsedniškega govora, v katerem je g. dr. Windischer očrtal položaj sodobne slovenske umetnostne produkcije in razmere, sredi katerih se Narodna galerija bori za svoj obstanek in prospeh, ter nakazal smernice naše obče umetnostne politike (k njegovim izvajanjem se »Jutro« še povrne), je bilo posebno zanimivo poročilo tajnika univ. profesorja dr. Izidorja Cankarja, iz katerega povzemamo nekaj podatkov.

Narodna galerija je last naroda

Med dogodki, ki so spremljali zaključno poslovanje leto, naj zabeležimo najprej, da je bil predsednik g. dr. Windischer vpisan med ustanovitelje akademije in galerije. Za 50letnico Strossmayerjeve galerije je naša galerija poslala v Zagreb svoje »poslance, ki so bratski ustanovi izročili v dar Strossmayerovo sliko »žena v rožnatem krilu«, ameriški Slovenci pa so naši galeriji poklonili »Simfonijo ameriškega zahoda«, delo našega znamenitega rojaka Peruska. Obisk zbirk, ki so bile vse leto brezplačno dostopne občinstvu ob nedeljan in praznični, je bil izjema zadnjega obnega zbora zelo povišen. Ob dnevu prostega vstopa je prihajalo v galerijo po 40 do 100 obiskovalcev, tako da znaša njih skupno število 5540. Ob drugih dnevih, ko je galerija sicer za javnost zaprta, pa je plačalo vstopnino 345 obiskovalcev. Med večjimi skupinami, ki so si ogledale zbrane umetnine, je bilo lepo število gostov od blizu in daleč, razne meščanske, srednje in strokovne šole iz Slovenije, pa tudi skupine beograjskih, zagrebških, splitskih in skopeljskih dijakov, študentje iz Korške, iz Bolgarije in češkoslovaške, skupina francoskih častnikov in razne druge družbe častnikov, znanstvenikov, ljubiteljev in turistov. Ti skupinski obiski so galeriji prinesli okrog 1780 gostov. Narodna galerija je torej že danes reprezentativni zavod in postaja vse bolj in bolj narodno vzgajališče. Razveseljivo je dejstvo da prihaja velika večina obiskovalcev iz mladega rodu, ki bo, poučen po zbirkah NG, stopil v življenje s poznavanjem slovenske umetnosti, kakršnega starejša generacija ni mogla imeti.

Predavanja, razstave

Razen lepega števila predavanj, ki so nedeljo za nedeljo privlačili velik krog poslušalcev, naj navedemo še razstavo grafične slovenske impresionistov in razstavo Kavčičevih risb, ki ju je galerija priredila v svojih prostorih, in razstavo mariborske »Brzde« v Jakopičevem paviljonu. Po dvorah razstavljene umetnine so se ponovno dopoljevale in preureljale. Mariborske slikarje je galerija stnila v posebno skupino. Umetnostno-zgodovinski seminar univerze izdeluje znanstven katalog zbirk. Prof. Stern je izvršil nekatere najpotrebnejše restavracije slik, medtem ko so se morale mnoge druge, nič manj potrebne, zaradi pomanjkanja sredstev odložiti. Danes je v galeriji razstavljenih 258 slik, 70 originalnih skulptur, 118 grafičnih listov in 50 odlitkov po antični plastiki.

Pokloni in meceni

Celotna zbirka se je v zaključenem letu pomnožila za veliko število del. Banska

uprava je izročila Narodni galeriji naslednje umetnine: Sirkovo »Jezus in ribiči« in »Javernice«, Košičev »Tihotilec«, Jamovo »Hrvaško kolo«, Pavlovec »Krompir«, Se-dejevo »Dvojico«, Pilonove »Ojke« in St-plovškove »Hiše ob vodi« (olja), Ivana Kosa »Oče in sin« (risba) in »Trogir« (lesorez), Trstenjakovo »Pri toaleti« (gvaš), Jakčev »Otočec zvečer« (pastel), Lobodovo »Mater z otrokom« in Bulovčeve »Osmutek spomenika Ivanu Cankarju« (mavec), Dremeljve »Mira« (bron) in Kalinovo »Mlado mater« (marmor). Mestna občina je galeriji izročila: Klemenčičev »Zimski motiv« A. G. Kosa »Ribec«, Santlova »Me-tliška tkalca«, Jirakov »Most čez Krko« ter Ivana Kosa »Krajino pod Pohorjem« in »V Logarski dolini« (olja).

Izmed dobrotnikov, ki so se galerije spomnili z darovi, je predsednik g. dr. Windischer razen dragocene zbirke 85 Kavčičevih risb podaril galeriji še gotski leseni kip sv. Petra, Bucikovo podobo »dr. Gradnika« Jakopičeve »Rože«, »Mulata«, »Načelnika ruske cerkve v Pragi«, Pavlovec »Kruha«, Slapernikov »Kanal v Parizu«, Sternovo »Glavo dekleta« in Sterletovo »Glavo starca« (olja) in Lobodovo popraje nadškofa Jegliča (kamen). Razen Peruske »Simfonije ameriškega zahoda« (olje) ki so jo darovali ameriški rojaki je galerija dobila od Nj. Vel. kralja Petra II. Toneta Kralja »Kraljeviča Marka« (olje), od dr. Alojzija Resa pa »Napotnikovo ženo« (les).

Za stalno prodajno razstavo in nov paviljon

Proti koncu poročila je prof. g. dr. Cankar opozoril še na nujno potrebo, da se izpopolni gotoka soba, da bi lahko postala nekakšna šola gotске umetnosti pri nas, v kateri bi naj bi bili zbrani originali s čim popolnejšo zbirko reprodukcij. Eno najbolj perečih vprašanj našega umetnostnega življenja pa je vprašanje razstavnega paviljona. Sedanji Jakopičev paviljon je skoraj neraben, je star in betežen ter zaradi vzdrževalnih stroškov drag. Ta paviljon je slab gostitelj domači umetnosti in je docela nesposoben, da sprejme vase reprezentativna dela tužine. Jakopičev paviljon je bil v pravem pomenu besede epohalnega pomena v našem umetnostnem življenju, a zdaj je doslužil. Razmere v razstavnih dvoranah NG silijo odbor, da išče za nje nove zbirke novega prostora. Kabinet tujeve gotiske sobe, dvorane sodobne umetnosti so pretesne in edini prostori, ki ne izvajajo kritike, so baročna dvorana in sobe modernih realistov in impresionistov. Najboljša rešitev teh vprašanj bi bila, da se zgradi nov razstavljalni paviljon in združi z galerijo sodobne umetnosti, z obema pa zveže možnost, da stopijo umetniki kot prodajalci v stalen in neposreden stik s kupujočim občinstvom. To misel nam vsiljuje več ko težke gnotne razmere sodobnih umetnikov in včasih skoraj groteskno stanje našega umetninskega trga. NG pa seveda ne more storiti drugega, ko da prevzame iniciativo pri izvršitvi tega načrta.

PRIDE
SVENGALI
svetovni telepat, jasnovidec in
PSIHOGRAFOLOG
v Elitni kino Matico

67 let na straži proti ognju

Ljubljana, 26. januarja. 67. občni zbor: S takšno letnico se postavi pri nas makrokatro družstvo. Med temi rečmi je ljubljanska prostovoljna gasilska četa, ki je danes popoldne zborovala. Zbor je namreč polnega prisotnosti, ki jo je Janko Vidmar. Po poročilu nadzornega odbora je bila odzboru soglasno podana razrešnica. Pri slučajnostih je bil za delegata na župni skupščini poleg poveljnika določen tudi g. dr. Rus.

Ob tej priliki bo v Mestnem domu vzdana spominska plošča v gasilski službi ponesrečenim članom čete.

O stanju blagajne je poročal g. Polde Zupančič in pregledno statistično poročilo o stanju opreme in orodja je podal orodjar g. Janko Vidmar. Po poročilu nadzornega odbora je bila odzboru soglasno podana razrešnica. Pri slučajnostih je bil za delegata na župni skupščini poleg poveljnika določen tudi g. dr. Rus.

Maribor čez nedeljo

Lepo uspel zbor JNS

Maribor, 26. januarja. Sinoči je bil v Vertnikovi gostilni na Tržaški cesti redni občni zbor krajevne organizacije JNS za peti mestni okraj. Na zbor so prišli zavedni pristajači JNS v tako lepem številu, da so bili zborovalni prostori čisto polni. Zboru je predsedoval prof. g. dr. Pivko. Navzoča sta bila med drugimi tudi bivši mariborski župan g. dr. Lipold in narodni poslanec g. Lukačič. Po poročilih o delovanju, ki so pokazala neutrudno delavnost te organizacije, so bile volitve. Za predsednika je bil izvoljen zaslužni prvoborilec za koristi železnice g. Ivan Kejžar. Mnogo pozornosti in toplega priznanja so bila deležna izvajanja narodnega poslanca g. Lukačiča, ki je očrtal politični položaj, in bivšega župana g. dr. Lipolda, ki je v stvarnih izvajanjih poudarjal, da so predstavniki JNS pri mestni občini delovali vedno samo za napredek Maribora. Poročilo podpredsednika senata g. dr. Ploja je moralo zaradi njegove nujne zadržanosti izostati. Zbor JNS v petem mestnem okraju je potekel v znamenju krepke zavednosti so-mišljenikov.

Meščanski dom v Mariboru

O pomembni akciji Društva hišnih posestnikov v Mariboru za zgradbo velike palače z moderno mestno tržnico na Glavnem trgu smo že poročali. Na današnjem rednem obnem zboru hišnih lastnikov je predsednik g. Meglič obširno poročal o zadruhi, ki se je v okviru društva ustanovila v gornji namen in zagotovila doslej

Ponedeljek, 27. I. 1936.

zmesek preko enega milijona dinarjev. V dobati je prevladovalo stališče, da se naj akcija razširi na vse mariborsko meščanstvo, ki naj na ta način postavi imponanten Meščanski dom. V nadaljnjem poteku zbora so poročali o društvenem delovanju predsednik g. Meglič, tajnik dr. Marin in blaginjak g. Merčun. Društvo se je mnogo brigalo za znižanje občinskih davštin in doklad. Pri volitvah se je izvolil stari odbor s predsednikom g. Megličem, kot zastopnik posestnikov novih hiš pa se je pritegnil v odbor g. Lukman, Nato so izvolili za častnega člana g. Leopolda Barto sprito njegovega zaslužnega 25letnega delovanja v društvu. Sledilo je obširno poročilo predsednika pokrajinske zveze g. Frelaha o delovanju pokrajinske zveze in centrale.

Mariborski gasilec in reševalci

so imeli popoldne v Gasilskem domu redni občni zbor, ki ga je otvoril predsednik g. Pogačnik. Zbor je bil dobro obiskan. Poročila, ki so pričala o velikih požarovarnosti gasilcev, so se z odobravanjem vzela na znanje. Pri volitvah sta bila izvoljena dosednji odbor s predsednikom g. Pogačnikom in poveljnikom g. Ramšakom.

Predvajanje filma o Štefaniku

Ljubljana, 26. januarja.

V soboto zvečer se je vršila v kinu Slugi pod pokroviteljstvom tukajšnje Jugoslovnsko-češkoslovaške lige slavnostna premiera češkoslovaškega nacionalnega filma »Himna svobodi« (M. R. Štefanik). Predstava so posetili številni predstavitelji oblasti in kulturnih korporacij in drugi, še številni prijatelji češkoslovaškega naroda, zlasti pa člani JČ lige. Poleg divizionarja generala Nedeljkovića sta sedela nadškof dr. Rožman in češkoslovaški konzul inž. Minovsky, izmed številnih navzočih častnikov še omenjamo generala Jovanovića in načelnika diviz. štaba polkovnika Killerja. Bila je to ponovna in zelo lepa manifestacija jugoslov.-češkoslovaške vzajemnosti.

Pred filmom so predvajali češkoslovaški zvočni tednik, nato pa je z okusno okrašenega podija spregovoril predsednik JČ lige dr. Egon Starč, ki je podal v lepem govoru oris življenja in dela glavnega junaka filma, generala dr. R. M. Štefanika, kar je nedvomno pripomoglo k umevanju tega močnega filmskega epa iz novejšje češkoslovaške zgodovine — izza legendarnih bojev za osvoboditev. Sam film je napravil prav dober vtisk zlasti po svoji plemeniti nacionalni vsebini. Največ pozornosti je seveda vzbujal protagonist glavnega in naslovnega vloge, v Ljubljani tako dobro znan in priljubljen Zvonimir Rogoz, ki je odlično rešil svojo težko nalogo in sijajno vtelesil osebnost astronoma, pilota, heroja in narodnega voditelja M. R. Štefanika. Tudi s tem filmom se je lepo uveljavila češkoslovaška filmska industrija in pokazala realne možnosti ožjega sodelovanja Slovanov na filmskem področju.

Objave

Na prihodnjem koncertu Glasbene Matice ljubljanske bomo slišali prvič v Ljubljani eno najnovejših del ruske literature. Izvajale se bo simfonična slika »Zelozelovarnica«, ki jo je napisal skladatelj Moskov. To delo je tako učinkovito, da se je do danes ponavljalo še na vsakem koncertu, na katerem je bilo izvajano. Je izredno močno in ostavlja na poslušalca nepozaben vtisk. Izvajal bo dela pod taktirko ravnatelja Polka pomnoženi operni orkester.

Katastrofalna zima v Ameriki

New York, 26. januarja. AA. Mraz v severnem delu Zedinjenih držav traja dalje in je zahteval doslej v 11 zveznih državah 129 smrtnih žrtv. Temperatura se giblje med 35 in 49 stopinjami Celzija pod ničlo. Slap Niagara je ves zamrznjen.

Ottawa, 26. januarja. AA. Mrzli val je zajel tudi Kanado in se širi. V zapadnih pokrajinah so ugotovili temperaturo pod 20 stopnjami Celzija. V pokrajini Ontario je zaradi silnega snega ustavljen ves promet. Vlaki prihajajo v Quebec z 12 urnimi zamudami.

Naše gledališče

Drama

Začetek ob 20. uri.
Ponedeljek: 27. Siromakovo jagnje. Red B.
Torek 28.: Zaprt.
Sreda 29.: Pesem s ceste. Red C.
Četrtek 30.: Dies irae. Premiera. Red Četrtek.

Opera

Začetek ob 20. uri.
Ponedeljek 27.: Zaprt.
Torek 28.: Kraljčin ljubljene. Red A.
Sreda 29.: Carmen. Red Sreda.

Sportna nedelja

Konferenca prvorazrednih klubov

Korotan iz Kranja najnovejši prvorazredni klub — V LNP se nadaljuje dosedanje prvenstveno tekmovanje

Ljubljanski nogometni podsavez je sklical v svoje prostore za nedeljo dopoldne zastopnike vseh podsaveznih prvorazrednih klubov, da se pomenijo o načinu splošnega prvenstvenega tekmovanja. Po sklepu savezne skupščine, ki je likvidirala nacionalno ligo, se morajo vrniti v podsavezno prvenstvo vsi prvi in videzni li-gaši. V izvrševanju tega sklepa je savez odredil, da se mora podsavezno tekmovanje zaključiti v razdobju med 16. februarjem in koncem maja. Odredil je tudi, da smejo imeti podsavezni prvi razredi največ po šest klubov, kar jih je več morajo nazaj v druge razrede. Pustil je možnost, da se v podsavez, kjer ni enotnih prvih razredov, tekmuje dalje po začetem sporedu in načrtu, vendar z rezervno, da se tekmovanje privede do konca maja h kraju, sicer ne bi podsavezni prvaki imeli možnosti udeležiti se borbe za državno prvenstvo, ki začnejo s prvo junijsko nedeljo.

V našem prvem razredu, ki je razdeljen v dve skupini, je nastal z povratkom Ilirije in Primorja drenaž, ker je za dovršitev tekmovanja potrebnih 17 izkoristitvenih terminov, na razpolago pa jih je z vsem prazniki vred samo okoli 20. V tem težavnem položaju je hotel podsavez, predno se odloči za eno ali drugo solucijo, konzultirati prvorazredne klube in jim obrazložiti položaj. Šlo je v glavnem za to, da se najde način, kako bi se dosedanje tekmovanje nadaljevalo. V tem primeru bi bilo potrebno po sporazumu klubov začeti s tekmovanjem še pred 16. februarjem ali pa da se dosedanje tekmovanje ukline in začne z novim v skupni šestih klubov, v katero bi prišli poleg »Igljancev« po lanskim tablici še Železničar, Rapid, Čakovčiči in Maribor.

Na konferenco so poslali razen mariborskega Železničarja vsi prvorazredni klubi svoje delgate in so se takoj v začetku postavili na stališče kolegialnosti, t.j., da ne pustijo pasti nikogar v drugi razred. K te-

mu so Mariborčani sprožili vprašanje reorganizacije mariborske skupine, ki je z odpadom mariborske Svotode reducirana na štiri klube. Reklamirali so v svojo skupino enega izmed celjskih klubov, da se na ta način število udeležencev kompletira in da ne bodo ostali mariborski klubi brez tekem. Tudi v tem vprašanju se je kmalu našla sporazumna rešitev. Celjski Atletiki so se prostovoljno priključili štajerski skupini, ljubljansko bo pa kompletiral kranjski Korotan. Tako bosta obe skupini nadaljevali, kjer sta začeli, polno in brez razveljaviti dosedanje rezultate Atletikov in izločiti Korotana iz gorenske skupine ter ga priključiti ljubljansko-celjskemu prvemu razredu, kar ne bo delalo posebnih težav.

Glede terminov je največji drenaž v samih ljubljani, potreben je bil torej sporazum, da se ljubljanski klubi odločijo, da s predčasnim začetkom tekmovanja olajšajo položaj vsaj za dva termina, t.j. s tem, da začnejo s prvenstvenimi tekmami že 2. februarja. V tem pogledu sta šla podsavezu na roko Hermes in Primorje, pa bomo na ta način — če ne bo vremenskih neprilic — otvorili spomladansko sezono že prihodnjo nedeljo s prvo tekmo v Ljubljani.

Na konferenci se je tudi razmotrival ukrep saveza, po katerem naj bi se izvesti odstotek iz podsaveznih tekem stekal v savezno blaginjo. Ugotovilo se je, da je ta ukrep v protislovju s pravili ki prepovedajo podsavezno prvenstvo administrativno in finančno povsem kompetenci podsavezov. Konferenca je priporočila upravnemu odboru podsaveza naj ukrene potrebno pri savezu v varstvo gmočnih interesov podsaveza.

Vsa konferenca je potekla v izredno skladnem razpoloženju in je bil dnevi rad kmalu iztrpan v popolno zadovoljstvo vseh prisotnih. Pričakujemo da bo tudi tekmovanje samo poteklo v isti harmoniji.

ELITNI KINO MATICA
TELEFON 21-24
DANES OB 4., 7. IN 9. URI
LUISE ULLRICH IN MATIJA WIEMANN
V VELEFILMU LJUBEZNI
VIKTORIJA
PO ZNANEM DELU KNUTA HAMSUNA.

Finale zimskega pokala

Odpriata vrata Hermesovega igrišča so zopet zvalila nekaj navdušenih »nogometnašev«, ki so tokrat prišli gledat finalni borbi za zimski pokal. Za las je manjkalo, pa bi bilo tekmovanje prineslo presenečenje. Grafičarji so dali prvorazrednemu nasprotniku dober odpor in šele proti koncu igre so Hermežani utegnili dati zmagovalni gol, ki je vrzel Grafičarja s prvega mesta. Moščani so postali plen razpoloženih Svobodancev in je potekla s te strani stvar v smislu pričakovanih.

Svoboda: Moste 4:1 (2:1)

Svobodni so poslopostoma triterazrednega nasprotnika potisnili v obrambo in se je proti koncu igralo že samo na en gol. Po zmernem odporu v prvem polčasu so Moščani padli v nadaljevanju igre v podrejevo vlogo in tedaj so si Svobodni zagotovili uspeh. Sodil je g. Jesih.

Hermes: Grafičar 2:1 (1:1)

Tekma je bila dobre poi ure prav lepa in zanimiva. Bila je dolgo odprta in so se igralci zelo trudili. Na obeh straneh so se znatnem tempu proizvajali prav čedne kombinacije. Potenci se je pokazalo, da imajo Grafičarji prav dobro srednjo vrsto, v kateri se je do konca odražal Zagor na sredi, in da razpolagajo s sigurno obrambo. Le v napadu ni bilo vse v redu, zlasti leva stran je precej »šepala«. Nasprotno so bili Siskarji mnogo bolj ugrajeni in so imeli vse vrste v ravnotežju. Napad je delal zlasti v začetku zelo energično, v ozadju je imel dober oporo. Vendar je zelo težko prišel do uspeha, tem bolj, ker je v nasprotnikovi obrambi trčil v izredno žilavo odporno silo.

Score je otvoril Brodnik s težko ugrajeno bombo. Grafičarji so zenačili iz enajstke. Po polčasu je prišlo do raznih pojavov nediscipliniranosti, kar je dalo sodniku povod za številne izključitve. Poleg tega se je vreme tekom igre zelo sprevrglo in je razmočen teren igro docela pokvaril. Do zadnjih minut je vodila Grafičarja z neodločnim rezultatom in boljimi količinami, zato je igro zavlačevala. Naposled se je Siskarjem le posrečilo iz nenadnega napada izloiti aspeh in s tem je bila zadeva končana. Sodil je g. Macoratti.

Ostale nogometne tekme

Zemun: Bask: Sparta 2:2 (2:0),
Osijek: Gradjanski: Hajduk 6:1,
Oporto: Avstrija: Portugalska 3:2,
Bratislava: Bratislava: Libertas (Dunaj) 1:1.
Praga: Sparta: Bohemians 10:1.
Rim: Palermo: Juventus 1:0, Napoli:

ŽENE ZAMOREJO PO VEKTRATNI NOSEČNOSTI z dnevno uporabo pol korzarca naravn

FRANZ - JOSEFOVE

grenčice, užite na tešč želedec, doseči lahko izpraznjen je črevesja in urejeno delovanje žlečad.

FRANZ - JOSEFOVA

voda — je davno preiskušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Ogi. reg. S. št. 3074/35.

v letu 1935 ter so dosegli marsikateri lep uspeh. Gotovo pa je, da so najboljši v našem mestu.

Sledilo je poročilo gospodarja Cofa. Vrednost inventarja znaša 325 123 dinarjev. Iz blagajniškega poročila blagajnika Podpečana je razvidno, da so znašali dohodki 70.737 dinarjev ter 70.634 izdatkov. Za upravo igrišča je poročal g. Steinbihler.

Ko je Jože Bačnik predlegel razrešnico, ki se je tudi soglasno sprejela, so bile po kratkem odmoru volitve in je bila izvoljena naslednja nova uprava: predsednik inž. Josip Gruden, I. podpredsednik Evg. Tajnik Josip Piter, tajnik II. Emil Arlič,

Franc Radej, gospodarja Anton Cof in Jože Belšak, odborniki: Lojze Dovar, Mirko Soršak, Ludvik Prebil, Steinbihler, Kilnar, Hibel in Kurt Lorber. Za načelnike posameznih sekcij so bili izvoljeni: za nogometno: Dimitrije Stojčič, teniško: Gvido Mazi, kolesarsko: Štefan Rozman, zimskosportno: Gradnik. Za ostale sekcije pa bo odbor naknadno kooptiral načelnike. V nadzorni odbor pridejo: F. Pregelj,

Medklubska tekma Ilirije v Planici

Klub slabemu vremenu je Ilirija izvedla prvo smučarsko prireditev prav dobro in tudi z lepo udeležbo

Planica, 26. januarja.

Današnja nedelja, ki je bila sicer namenjena za svojedesno že enkrat odgojene državne prvenstvene tekane, je ostala zaradi nesigurnega vremena skoraj do konca tedna brez programa na belem polju. Zato se je Ilirija v zadnjem hipu, ko je dobila iz svojega doma prav ugodne vesti o snežnih razmerah v dolini Tamarja, na hitro roko odločila, da bo priredila medklubska prireditve, ki bi morala vsaj nekoliko zamašila vrzel, ki traja glede teh prireditev že prav od božiča.

Vesti o snežnih razmerah so bile res točne in še v soboto dopoldne je topolmer v Planici kazal 10 stopinj pod ničlo, toda v teku popoldneva je pritisnila odjuga in proti večeru je začelo, kakor zdaj že štirinajst dni, padati sneg. Dežek je curkal vso noč, davi pa so se megle le nekoliko raztrgale, tako da so prireditelji računali že kolikor toliko na dobro smuko. Ob napovedani uri za start pa so nebeški vremevarji zopet odprli zavornice na široko in dež je nato lil ves čas tekme in tudi vse popoldne do odhoda vlakov.

Kakor je bil ta vremenski polom skoraj usoden za precej številno smučarsko družbo v domu Ilirije ter Planici in Kranjski gori, tekmovalci članov prirediteljev ter klubov Ljubljane, Reke, Dovje-Mojstrane in koraj prav nič odvrnil od starta. Na startu pred domom Ilirije se je javilo sodniškemu zboru, ki so ga postavili izključno člani ilirijske smuške sekcije. 24 tekmovalcev, kar je za hitro organizacijo in brez prave reklame prav lepo število. Tekmovalci so šli na progo v dveh skupinah, in sicer juniorji na 6, seniorji pa na okroglo 16 km. Proga, ki je bila za obe skupini trasirana enotno in so njeno manjšo zanko (6 km) proti Sletni ineli juniorji, je potekala od doma v velikem loku proti dolini, nato pa se je obrnila pod Ponci in mimo velike skakalnice nazaj v Tamar. Se ne da več od doma Ljubljane okrenili na nasprotni breg ter nato položno padala proti Ciperniku in do cilja, ki je bil tudi pred domom. O snegu smo nekaj že rekli. Do sobote je bil krasen prišč. včeraj in danes pa sta ga jug in dež stolkla v trdo ploskev. Ki je seveda stavila na tekmovalce precej hude zahteve. Pri vsem

Zavadiav, Paar in Jože Bačnik, Razsodišče: Andrej Jovič, inž. Hinterlechner, inž. Jože Zavrnšek, inž. Josip Debevec in dr. Andrej Korencan. Pri slučajnostih se je izvolil za častnega člana lesni trgovec Ivan Ceter iz Celja. Spregovoril je še g. Fišer o profesionalizmu, nakar je bilo zborovanje po triurnem trajanju zaključeno.

Beograjska Jugoslavija proti profesionalizmu

Beograd, 26. januarja

V svojih prostorih je beograjska Jugoslavija imela danes izredni občni zbor, ki je bil sklican, da se rešijo mnoga aktualna vprašanja v klubu ter da klub zavzame stališče k sklepu, sprejetim na zadnji glavni skupščini JNS. Začetkom se je zdelo, da ne bo prišlo do sporazuma med raznimi strujami v klubu. Pri glasovanju o tem, ali bo Jugoslavija sprejela tolačenje amaterizma, kakor ga je sklenila glavna skupščina JNS, pa se je pokazalo, da je velika večina članov, da klub ostane še dalje na stališču amaterizma, kakršni je bil pred glavno skupščino vrhovnega nogometnega foruma. S 40 proti 15 glasovom so sklenili, da se klub ne sme ravnati po tolačenju amaterizma JNS.

Skupščina je tudi odobrila korake, uprave glede ohranitve discipline in kazni igrarjev. V svrhu pomiritev duhov kakor tudi v interesu samega kluba je skupščina sklenila črtati vsim igrarjem kazni.

Pri treningu naše smučarske reprezentance, na olimpiadah v Los Angelesu in Berlinu, na zimski olimpiadi v Garmisch-Partenkirchenu je Ovomaltine službeno priznana okrepčujoča hrana.

Hrana sportnikov Ovomaltine

abesinske fronte, da je bila poslednja bitka v severni Abesiniji ena izmed najbolj krvavih, v kateri je padlo na tisoče vojakov. Na obeh straneh trdijo, da so zmagali. Čas bo najbolje pokazal, kdo je res zmagovalec. Iz Addis Abebe razširja po vesti, da so abesinski vojniki Makalo popolnoma obkolili in da sta ras Sejm in ras Kasa popolnoma uničila obe italijanski diviziji, ki sta bili poslani da zamenjata utrujeno posadko v Makali. Bitka je bila zelo krvava, vendar pa se je končala z zmago Abesincev.

Kako opisujejo boje Italijani

London, 26. januarja, A.A. Reuterjev urad poroča z Addis Abebe: Usoda Makale je na kocki, je izjavil včeraj višji abesinski funkcionar Reuterjevemu dopisniku v Addis Abebi, nasprotno pa trdi Italijani, da so zmagali v severnem odseku in da je odstranjena vsaka nevarna nevarnost za Makalo.

Reuterjev dopisnik poroča iz abesinske prestolnice, da se je abesinski petru-ljam posrečilo obkoliti mesto in da se vrše boj in manjša praske v vsem odseku okoli Makale. Na obeh straneh se pogumno bori.

Reuterjev dopisnik pri severni italijanski vojski poroča naslednje podrobnosti o tridnevni bitki v odseku pri Makali:

Italijansko poveljstvo je zvedelo, da je ras Kasa prodir v pokrajini Temblena 20 km zapadno od Makale s 40.000 vojniki in da je poslal svoje čete proti Makali, da jo obkolijo ter pristijo Italijane k odločilni bitki. Italijansko poveljstvo je naglo poslalo nad 40.000 mož proti rasu Kasi in jim zapovedalo, da morajo v najkrajšem času stopiti v boj s sovražnikom. Ras Kasa je skušal obkoliti Italijanske kolone, ko so bile še na pohodu, in je vrzel vse svoje čete proti njim. Prišlo je do boja na nož. V tej bitki so se posebno odlikovali miličniki, ki so ves prvi dan (21. januarja) ogorčeno napadali sovražnika in se jim je naposled posrečilo odbiti ga z zelo velikimi izgubami. Druga dne 22. januarja je ras Kasa opustil vsako nepremišljenost in je zbral svoje čete pred italijanskimi četami ter dal povelje za splošen napad. Abesinci so ves dan v gostih rojih napadali, toda njihove vrste je kosil ogenj Italijanov iz strojníc, jedro abesinske vojske pa je obstreljevalo težko italijansko topništvo. Kar se je rešilo pred topovskim ognjem, so pokosile italijanske strojnice. V zvezi hudim izgubam so Abesinci ves dan ohranili moralo. Tretji dan, 23. januarja, so Abesinci italijanske postojanke ponovno napadli v gostih rojih in v vrstah za vrsto naskakovali Italijane. Te napade v boju na nož so odbijali miličniki, med tem pa je italijansko poveljstvo poslalo nova ojačenja, ki so pripelali ob 16. popoldne in odločila bitko. Sveže italijanske čete so prešle v protinapad in potegnile s seboj utrujene divizije miličnikov. Napad se je izvršil s tolikšno silo in ogorčenostjo, da so Abesinci najprej polagoma odnehal, nato pa v neredu zbežali. Italijani so bitko dobili.

Desno italijansko krilo je takoj nato začelo forsiran pohod proti reki Takazi. Isti Reuterjev dopisnik je zvedel, da so Italijani okrepili svo fronto z novimi četami in tako preprečili vsako možnost, da bi mogli Abesinci s četiško vojno prodreti skozi njihove črte. Reuterjev dopisnik iz Hararja poroča, da sta včeraj dve italijanski letali ponovno bombardirali Dagabur, v čigar okolici si je ras Nasibu izbral svoj glavni stan. Na mesto vrgli nad 2500 bomb, ki so terjale 30 človeških žrtve.

Odpoklicani vojni poročevalci

Asmara, 27. januarja, o. Skupina inozemskih vojnih poročevalcev, ki jim je italijansko vrhovno poveljstvo dovolilo, da lahko obiščejo severno fronto, je bila nujno pozvana nazaj v Asmara. Inozemski dopisniki sklepajo zaradi tega, da se na severni fronti še vedno vrše hudi boji in da se položaj italijanske vojske menja.

Ogorčena bitka za Makalo

Tridnevni boji okoli Makale so se končali po abesinskih trditvah s porazom Italijanov, po italijanskih pa z zmago

Addis Abeba, 27. januarja, d. V nasprotju s italijanskimi vesti zanikajo abesinski uradni krogi italijanske uspehe ter trdijo celo, da so abesinske čete na fronti ob reki Takaze in v Temblenu osvojile nad sto strojníc, nadalje deset topov, več tankov in velike množine pušk ter municije.

Po abesinskih poročilih so bile abesinske čete v tridnevni bitki, ki se je pričela pretekli ponedeljek, zmagovite na vsej fronti. Glavni boji so se vršili severnozahodno od Makale, kjer so bile italijanske izgube izredno velike. Po došlih vesteh so Italijani napadli abesinske postojanke, ras Kasa in ras Sejm pa sta takoj odpotela na ogrožena mesta ojačenja, ki so izredno energično napadla Italijansko fronto. Razvil se je srdit boj iz neposredne bližine, v katerem je bil strd odpor italijanskih belih in domačinskih čet. Italijanska fronta se je pričela rušiti in kmalu se je pričel splošen beg. Abesinci so pričeli takoj zasledovati bežeče Italijane, ki so bili po abesinskih trditvah v stokratni premoči. Zasledovanje umikajočih se Italijanov se je torej zjutraj nadaljevalo in prodirajoči Abesinci so zavzeli dve močno utrjeni italijanski postojanki, pri čemer so zaplenili mnogo orožja in municije.

V sredo so borbe polagoma ponehale, v četrtek pa se je bitka končala z povsem jasno abesinsko zmago. Točno število žrtve še ni znano, vendar pa trdijo, da so

imeli Italijani ob tej priliki največje izgube od pričetka vojne.

Obenem so prispele vesti, da je ras Ajelu zapleten v bližini Aksuma v večjo bitko in da ogroža mesto od severa.

Abesinski napadi na Makalo

Pariz, 26. jan. A.A. Posebni Havasov poročevalec poroča iz Addis Abebe: Visoka abesinska osebnost je smuč izjavila, da se vrše okoli Makale ogorčeni boji. Abesinski oddelki napadajo mesto na vseh straneh in Italijani se pripravljajo, na boj na nož, da ga ohranijo v svoji posesti. Na obeh straneh se bore zelo pogumno.

Abesinci zaplenili

600 strojníc in 20 topov

Addis Abeba, 26. januarja, o. Abesinsko vojno ministrstvo je izdalo službeno poročilo iz katerega je razvidno, da je po brzojavki rasa Kase doživela italijanska vojska na severnem bojišču hud poraz in da so Abesinci zavzeli važne strateške postojanke. V odseku pri Makali so zajeli Abesinci 600 strojníc, 20 topov in veliko množino municije. Italijanske izgube znašajo 3.000 mrtvih in ranjenih. Vojaški krogi pravijo, da je bila bitka pri Makali ena izmed najbolj krvavih, kar jih je bilo doslej na severni fronti.

Uničeni italijanski diviziji

Rim, 26. januarja, o. Tukajšnji dopisniki inozemskih listov sklepajo iz raznih nasprotujočih si vestí s severne in južne

TEDEN DNI FILMA

„Bedni“ Victorja Hugoja v filmu

Najpomembnejša ameriška filmska družba »United Artists« (Združeni umetniki) je pred kratkim izdelala film po slavnem Hugojevem romanu »Bedni« (Les Misérables), ki ga bomo te dni gledali v Elitnem kinu Matic.

Ze ime družbe, ki je ta film izdelala, je dovolj prepričljiv dokaz, da mora biti film res nekaj posebnega. Tudi glavni igralci, ki v njem nastopajo, so same veličine ameriškega filma. Naj omenimo samo Frederica Marcha in zlasti Charlesa Laughtona, ki je po svoji sijajni vlogi v filmu »Henrik VIII.« prišel v Ameriko. Ženske vloge igrajo Rochelle Hudson, Frances Drake in Florence Eldridge, najboljša igralka mlade ameriške generacije.

Nov film s Tauberjem

Slavni tenorist Richard Tauber je nedavno imel turnejo po Angliji in Irski. V Dublinu je v gledališču Royalu pel pred štirimi tisočji ljudmi, a Belfastu so bile več dni pred koncertom razprodane vse vstopnice. Pa tudi po drugih angleških mestih je bil uspeh takšen, kakršnega niso pričakovali niti največji optimisti.

Ob istem času se je po Angliji predvajal z enakim uspehom najnovejši Tauberjev film »Ti si moje solnce«. Zgodba, ki je podlaga temu filmu, se odigrava po večini na Dunaju. Tauber poje v tem filmu vsto posem, izmed katerih je več njegovih lastnih kompozicij, tako »Moj svet je zlat«, »Vsa nada je izgubljena« in »Naj zbudim tvoje srce«. Razen tega poje več Schumannovih pesem in šlager »Dunaj, mesto sanj«.

Glavno žensko vlogo igra v filmu Diana Napierjeva, s katero se je Tauber, kakor so javili listi, nedavno zaročil.

Filmski drobiž

Nemci bodo iznova filmali Millöckerjevo opereto »Dijak-prosjak«. V zadnjem filmu je igral glavno vlogo Harry Liedtke, kdo jo bo imel zdaj, se pa še ne ve.

V Ameriki igrajo v zadnjem času z ogromnim uspehom resen socialen roman, ki kaže življenje samostojne žene, ki se preživlja kot delavka in potnica. Film se imenuje »Traveller's Women«.

Francozi izdelujejo nov film o Golemu, kjer igra glavno vlogo slavni igralec iz »Nataše« in »Mladosti za denar« — Harry Baur. V nekdanjem nemem filmu je ustvaril nepozaben lik Golema Paul Wegener.

Kakor se nedvomno še vsakdo spominja, je bila lani v Parizu razstava italijanske klasične umetnosti. Na tej razstavi so posneli film v barvah, ki kaže stare mojstrovine z naravnost čudovito točnostjo in prirodnostjo. Film sicer ni dolg, toda stal je 300.000 frankov.

Na vseh angleških vojnih hadjah so napravili zvočne kinematografe.

Paula Wessely se z nekaterimi poslovnimi prijatelji ustanovila posebno filmsko družbo, ki bo v bodoče proizvajala vse njene filme. Ameriški zgledi torej vlečejo.

Slavni angleški mojstrski vohun in duša poročevalske službe Lawrence je že pred svojo tragično smrtjo dovolil filmati svojo knjigo »Upor v puščavi«, o kateri je dejal Shaw, da po svoji močni vsebini prekaša Cezarja. Film bo režiral znani režiser Alexander Korda, ki je že poslal svojega brata Zoltana Korda v Arabijo, da bo tam izdelal vse prirodne posnetke, ki bodo potrebni. Tehnični svetovalec pri tem filmu bo polkovnik Stirling, ki je bil nekoč desna roka Lawrencea.

Mehika bo letos sama izdelala 10 velikih in 24 manjših filmov.

Shakespeare je prišel tudi pri filmu spet v modo. Bergerica bo kmalu dovršila film po njegovi komediji »Kar hočete«. Anglež Robert Donath inscenira »Hamleta«. Georg Zuckerkor »Romea in Julijo« z Normo Shearerjevo in Lesliejem Howardom.

Lil Dagoverjeva je nedavno dovršila film »Prijatelj moje žene«. Njen partner je Theo Lingner.

Nov film v stilu »Rio Rite« se nam obeta. Paramount je namreč izdelal film »Pesem ganeha« z Johnom Bolesom v glavni vlogi.

Mednarodni ženski kongres in občevalni jezik

(K svetovnemu ženskemu kongresu, ki boletos oktobra v Dubrovniku in Beogradu.)

Vsi se zavedamo, kako važni so mednarodni kongresi. Važni so za medsebojno spoznavanje, za spoznavanje dela in teženj naroda, ki je povezan v mednarodnem sklopu z drugimi narodi. Z napredkom tehnike in prometnih sredstev se je zemeljska obla čudovito zmanjšala in zožila. Prav nič se več ne čudimo, kadar srečamo ljudi z »Dalnega vzhoda, zapada, severa in juga. Dobro vemo, da imajo ti ljudje marsikaj sličnega z nami. Imajo skušnje, želje, zahteve, pravice in dolžnosti nasproti nam in mi nasproti njim. Kako uaj se razumemo? Res so v človeku čudovite lastnosti, da z opazovanjem, z uporabo mimike prilično zadene misli in zahteve drugega. Toda vse to ne spada več v našo dobo. Najenostavnejše sredstvo za sporazumevanje je pač beseda.

Koliko srečnejši so v tem pogledu veliki narodi! Namesto učenja tujih jezikov se oni posvečajo učenju drugih življenjskih veščin. Knjige, ki jih izdajajo, lahko izidejo v poljubni nakladi, kar knjige poceni. Zaradi tega njihove knjige lahko pridejo tudi v ubožnejše hiše in si vsakdo lahko bogati duh in nabira znanja z manjšimi izdatki kakor drugod. Tako lahko napreduje ves narod.

Drugeče je pa z majimi narodi. Koliko

Kdor je že bral Hugojev veličastni roman »Bedni« v originalu, ve, kaj pomeni ta knjiga za svetovno književnost, in to znal tudi dostojno oceniti film, ki je bil narejen po njej. Vsem drugim pa moremo svetovati samo nekaj: da si ta film ogledajo, če hočejo spoznati filmsko mojstrovino, ki se lahko meri z romanom samim. Videli bodo delo umetnikov, ki so se znali z dušo in telesom živeti v velikega pisatelja in sloveka, delo, ki bo ostalo vsem nepozabljeno, kakor je ostal roman tistim, ki so ga brali.

Film bo igrala Matica najbrž že od torka dalje.

Dva filma, ki prideta v Ljubljano. To sta »Ljubezen na zapoved« (Telesni gardist Nj. Vis.) in »Tajni kurir«. Prvi je narejen po znani komediji Maxa Dreyerja »Das Tal des Lebens« in igrajo v njem med drugimi Käthe Goldova, Richard Romanowski, Gustav Knuth in Theo Lingner. Delo je polno zdravega humora in zdrave erotike v borbi proti lažni morali. Drugi film, »Tajni kurir«, je prirejen po romanu »Ein Mannsbild na-

Gustav Knuth in Marieluise Claudiusova v filmu »Ljubezen na zapoved«

mens Prack«, ki ga je napisal Fritz Reck-Mallezewen. V filmu igra Hans Albers dve vloge: nemškega oficirja in boljševiškega generala. Glavno žensko vlogo ima lepa Charlotte Susa. Pravijo, da je ta film največji dosedanj pustolovski film Hansa Albersa. Oba omenjena filma se bosta v kratkem predvajala tudi v Ljubljani.

Senzacija v Matici. V petek bo namestu zadnje predst. ob četrti na deset kazal slavni telepat Svengali svoje atrakcije. Imel bo docela nov program, ki ga doslej v Ljubljani še ni pokazal. Vse stalne obiskovalce Elitnega kinca Matice opozarjamo na to novost.

Iz akvaristove torbe O somih Južne Amerike

V skupini somov so nekatere živalce, ki zaslužijo zaradi svojih posebnih lastnosti zanimanje ljubiteljev vodožitja. Med traktiranimi somi n. pr. naletimo med pravcate pritlikavčke. Som zajedaleček (Stegophilus insidiosus Reinh.) je največ cm dolg in 4 mm širok. Čeprav je majhen, bi si lahko sam poiskal hrane, kakor naše mlade polže in činklje, vendar se je odločil za manj naporno prehranjevanje: izbere si namreč kako večjo ribo, priplava skozi skrinjo spranjo k skrgam, se zaseda na kakem skrinjem lističu, pije kri, kakor pijavka, obenem pa je tudi varen sovražnikov, ki take majhne tvorice vedno zasledujejo. Med ribami je ta vrsta prehrana po zajedanju bolj redka.

Znani Bulažne (Boulanger) nas opozarja še na drugo ribico tega rodu, ki je zajedavka in ki jo imenujejo kondiru. Ta ribica je tudi pritlikava, prebiva v topli vrelceki Amazonki, ima pa lastnosti, s katerimi postane zlasti kopalcem neprijetna in celo nevarna. Kondiru si poišče spranice in luk-

njice na trupu vožjih živalic, se vesira v notranjosti in sesa kri. Pri kopalcih si ta živalca izbere spolne odprtine, kar je zelo nevarno zaradi tega, ker ima ribica na skrinjih pokrovih trne, ki se zabodejo v sečni kanal, čim jo prizadeje potegne za rep, da bi jo izlekel. Domorodci ki so kot kopalci pristali nagotne kulture, si pritrde del lupine kokosovega oreha na ogrožena mesta, kot učinkovito sredstvo proti tem neprijetnim gostom.

Iz roda somov je omembe vreden tudi Armado ali pikčasti som, ki se potika v vodah Brazilije, zraste pa na 30 do 40 cm, kakor naš somček (Ameiurus nebulosus). Armado je lepa čez dan bolj zaspala ribica, posejana po vsem telesu in po plavutih s temno rjavimi pikami. Hrbtina plavut je visoka in dolga kakor pri lipanu, a tudi repna, prsni in trebušni plavuti so velike, tolsčenka in podrepna plavut pa majhni. Ustnice so zelo debele in mesnate, gobček sicer podstojen. Ta ribica se drži z ustnicami tako čvrsto na steklu akvarija, da je ni mogoče odstraniti. Ravno tako se priljublja s sesalsko ploščo, v katero se je pretvoril gobček, dlakasti skalar na kamenje v vodi. Tudi on je kakor Armado, nizkega, bolj ploščatega trupa. Majhen je, največjemu 5 cm dolg, prebiva pa v hitro tekočih vodah, najraje v brzicah in derečinah. Tega somiča pa ni z lepa spraviti s skale in poslužiti se je treba čvrstih sredstev, sicer se precej raztrga kakor da spusti. Domuje v Guayem.

V državi Ekuadorju žive v vodah na pobožjih visokih planin in ognjenikov somi, tzv. ognjeniški somi, ki ne zrastejo čez 10 cm, a so tudi nizkega, ploščatega trupa. Hatja je zelenkasta s črnimi pikami. Gobček z debelimi ustnicami je tudi njim lasten. Ko začne bruhati katerikoli ognjenik, priplavajo množice poginulih ribic s hudorniki, povzročeni po revitah, ki spremenjajo navadno take izbruhe, v doline, kjer okužijo vse ozračje. Domačini mislijo, da jih izbruhajo ognjeniki, kar pa ni mogoče. kajti v lavi bi izginila vsaka sled. Te ribice omamijo in ugonabljajo strupeni plini, ki silijo za čase izbruhov skozi spranje in razpoke na prostu.

V akvarijih gojimo že nekaj decenijev oklopnega pikčastega soma, ki zraste na 10 cm, živi pa v vodah vzhodno And in Kordiljer. Pri svadbi se ikrnica prime z gobčkom za trehul mlečnika, ki izpusti pri tej priliki seme. Ikknica ga ujame z nagubanimi trebušnimi plavutmi, potem pa spusti ikre na razne predmete. Schomburg je našel v Guayani soma po imenu Hasar, ki doseže dolžino 15 cm. Hasar si gradi lčno gnezdo nalik ptičjemu, za kar mu služijo vodne rastline, zanimiv je pa še zaradi tega, ker potuje po kopnem, iskaje vode, ko voda v dosedanj bivališču usahne.

Prednji somi so glavni zastopniki tega rodu v Južni Ameriki. Vsi so odporni, trdni in preneso tudi hladnejšo vodo, glede kisika pa niso posebno občutljivi, in zato je za akvarije prav prikladni. O. S.

Avtomobili za šahovske figure

V Nizzi se je lani vršila čudna šahovska partija. Igralca te šahovske borbe sicer nista bila svetovna mojstra, bila pa sta dobra šahista. Igro sta vodila z vrvišnega prostora. To je bilo potrebno, ker so avtomobili predstavljali šahovske figure. Ena vozila so bila bela, druga črna in so bila posebej opremljena, da so kazala vrste figur. beli je zmagal in en avtomobil je bil nagrajen. Letos bodo to igro ponovili.

Kralj, ki zna vezti

Ze več let je bilo na dobrotelnih bazarih po švedskih mestih videti nenavadno lepo vezenje, ki ga je vsakdo lahko tudi kupil. Ti vezeni predmeti so se odlikovali z izredno izdelavo in vse je rado segalo po njih. Sebe zadnje čase se je radi neke indiskreije doznalo, da je to vezenje izdeloval švedski kralj. Vlada je znan kot izvrsten in strasten igralec tenisa, v drugih prostih urah pa je rad vezel. Za njegovo tajno so do zadnjega vedeli samo člani kraljevske roduvine.

Pri k maščobi nagnjenim učinkovito podraži stalna uporaba naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenčice — delovanja črevesja.

spodarskih razmer prav malo. Letos pa bo mednarodni ženski kongres pri nas. Govorilo se bo po angleško, francosko, morda še po nemško. Sino pa v Jugoslaviji, državi Slovencev, Srbov, Hrvatov. Kongres naj bi bil mednarodni. Kako je kričela zahteva po mednarodnem jeziku, ki bi bil pripraven, preprost in prožen za uporabo v knjižnem, predvsem pa v neposrednem govoru.

Zlasti na takem mednarodnem kongresu se kakor sama po sebi pojavi potreba po mednarodnem občevalnem jeziku. In vendar, koliko jih je, ki poznajo jezik esperanto? Sicer je že zelo razširjen po vsem svetu, a vendar še mnogo premalo, da bi njegova praktična vrednost dovelje. Veliki narodi ga zavoljo udobnosti in samosvočnih razlogov malo uporabljajo. Za majhne narode je pa esperanto naravno velikanskega pomena. Namesto za učenje tujih jezikov ki so vsi mnogo težji od esperantskega, bi se energija uporabljala v koristnejše svrhe. Knjige, izdane ali prevedene v esperantski jezik, bi našle več odjemalcev in čitateljev. S tem bi se poznanje malih narodov v svetu bolj razširilo. Zlasti bi pa mednarodni kongresi bili res mednarodni in bi korist od njih imeli vsi udeleženci.

V časih mednarodnih kongresov letalstva, radia, zvočnega filma spada vsakako esperanto kot posredovalec žive besede na častno mesto. Skrajni čas je že, da se uvede na mednarodne kongrese.

Angela Boškinova.

Hiter konec ljubezenske pustolovščine

Pobeg brhkega dekleta in njenega Jožka, ki je bil že sedel za zapahi, se je slabo končal

Maribor, 26. januarja

Zapimiva ljubavna zgodba se je pripetila v Račah. Dva zaljubljenca sta se dogovorila, da bosta skupno potegnili od doma. Brhko deklet, ki je stanovalo pri starših v Račah in bila gojenka tukajšnje »Vesne«, se je zaljubilo v 27 letnega trgovskega pomočnika Jožka. Toda za pobeg od doma ni bilo denarja. Treba je bilo priti z zvijačo do njega. Dekle je začelo materi tožiti, da nima veselja do šole in da bi najraje vstopila v samostan uršulink v Gradcu.

No, in starši so te dni res prejeli neko pismo iz Grada od uršulinskega samostana. V pismu, ki je bilo seveda falsificirano,

so bili navedeni pogoji za sprejem v samostan, med njimi tudi položitev kavčija v znesku 4500 dinarjev in oskrba potrebne perila. Mati je hčerki vse potrebno nabavila ter ji izročila znesek 4500 Din, s katerim se je deklet napotilo 23. t. m. od doma. Peljala se je proti državni meji, v Pessnici pa je izstopila iz vlaka, ker jo je tam čakal Jožko. Pobegnita sta najprej v Medvode.

Toda kmalu je prišla vsa zadeva na dan in na podlagi tiralice so ju našli. Danes je policija zasliševala deklet in Jožka, ki je zaradi roparskega napada odsedel že štiri in pol leta robije v mariborski kazalnici. Zanimiva zadeva obeh zaljubljenecv se razčišče.

Umor iz ljubosumnosti

Po treh tednih pojasnjena ljubezenska žaloigra

Zagreb, 26. januarja.

Zagrebska policija je te dni pojasnila zagoneten zločin, ki je bil izvršen že 4. t. m. v Gradistu pri Slavonskem Brodu. Tam je bila umorjena 30letna Marija Paraslovičeva, žena posestnika Antona in mati enega otroka.

Marija je prva leta zakona v slogi živela z možem. Mož je bil bogat in pomanjkanja ni nikoli občutila. Toda njena živost jo je gnala za pustolovščinami. Zazela je ljubavno razmerje s 35letnim oženim posestnikom Ivanom Dugalčcem, ki je trajalo več let. Naposled se je pa ljubimca naveličala in si poiskala drugega. V vasi se je pojavil Dalmatincev Nikola Svetina, ki ga je začela mešati. Dugalčec je kmalu opazil, da se je Marija zelo ohladila nasproti njemu in ker so mu prihajale na ušesa razne vesti, jo je trdo prijel. Marija pa ga je znala potolažiti, češ da gre le za slučajno poznanstvo. Toda Ivan

ji tega ni verjel in jo je neprestano zasledoval. Naposled je opazil, da sta drug drugemu puščala pisma v luknji zida. Paraslovičeve hiše in jih pokrivala z opeko. To je bilo zanj dovolj. Poklical je Marijo 3. t. m. zvečer na sestanek in ji z ostrimi besedami očital nezvestobo.

Ker mu je ugovarjala, je v razburjenosti zgrabil puško, ki jo je bil prinesel s seboj, in jo je tako močno udaril, da ji je razbil glavo. Nevarno ranjeno ženo je nato zavlekel domov in jo položil na posteljo, kjer je čez četrte ure umrla. Bojč se, da ne bi prišel zločin na dan, je z ženo pomočjo odnesel Paraslovičevce od doma in jo položil pred hišo njenega moža, kjer so jo drugo jutro našli.

Zagrebski policiji se je po precejšnjem naporu posrečilo zločin razkrinkati. Zdej sedi nesrečni Ivan za zamezanimi okni. Dalmatincev Nikola pa je brez sledu izginil.

Nič ne škoduje, če veš...

Znani čudež s krvjo sv. Januaria v Napoliu, kjer kane nekdani v decembru nekaj kapljic krvi iz svetnikovih ran, se lani ni ponovil. Italijani smatrajo to za slabo znamenje.

Ameriški Italijani so nabrali med seboj pol milijona dolarjev in jih ob novem letu poslali Mussoliniju kot pomoč za vojevanje v Afriki.

Hči nekdanjega češkega kralja Přemisl Otokarja I, blažena Agneza, bo na prošnjo češkega kardinala Kašparja letos v Vatikanu proglašena za svetnico.

Francoski vojak bo odslej dobival pol litra vina na dan namesto četrtinke, da se poveča potrošnja domaćega vina. Nadalje bo dobival enkrat na teden ostrige. Na ta način hočejo pomagati številnim gojiteljem ostrig in ribičem.

Na Francoskem bo letos ljudsko štetje. Zadnjikrat se je vršilo pred 15 leti, ko so našli 39.402.739 prebivalcev. Za rezultat vlada že sedaj veliko zanimanje, ker se so, di, da je število prebivalstva znatno padlo.

Vikarj cerkve sv. Pavla v Parizu abbeu Gubalu so vzeli duhovniški čin in ga aretirali; poneveril je okrog 200.000 frankov in špekuliral nedovoljeno s cerkvenim denarjem.

Zvižganje so kot šolski predmet vpeljali na neki višji srednji šoli v Bengu, Texas. Prosvetnc obisti so storili to zaradi tega, ker smatrajo, da človek, ki zna lepo zvižgati, lažje prenaša življenjske težave kot oni, ki ne zna.

V Ameriki so pred kratkim dovršili zgradbo zlate trdnjave, v kateri bo depouirano zlato federalne banke in drugih velikih denarnih zavodov. Zgradili so jo v državi Kentucky in sicer pod zemljo. Dohod tvorijo jezerna vrata, ki tehtajo 200-ton. Trdnjavo bo neprestano stražil cel polk vojakov.

Ameriški Indijanci venomer bolj izumirajo, dasi se vsada na vso moč trudi, da zaustavi njihovo propadanje. Število pravih rdečekožcev znaša samo še približno 300.000 duš.

Amerikanci so izračunali, da je nekdanji predsednik Roosevelt znal najhitreje sprejemati obiskovalce in jim stiskati roke. L. 1906. je ob novoletnem sprejemu v treh in tri četrti urah podal roko 9052 gostom Bele hiše.

Amerikanci pripravljajo novo naučno odpravo v morske globine. Krogla, ki jo bodo spuščali v morje, bo vse večja od one, ki jo je uporabljal učenjak Beebe. V njej bo lahko stalo več strokovnjakov z vsemi potrebnimi znanstvenimi pripravami za razsvetljevanje, merjenje, fotografiranje itd.

V Newyorku so otvorili osem posebnih šol, v katerih se bo 1600 nezaposlenih žensk učilo negovanja teles in olepšavanja obraza.

Skavtov je na vsem svetu 2.472.000. Njihove organizacije obstajajo po vseh državah na svetu z izjemo Italije, Nemčije in Albanije.

Dosmrtni načelnik svetovne skavtske zveze in ustanovnik Skavtov general Baden Powell, ki se nahaja zdaj v vzhodni Afriki, je hudo zbolel. Ker je že 78 let star, so zdravniki v skrbah za njegovo zdravje.

V Londonu je začel izhajati časopis za pravice moških v ženski družbi in na domu. List prinaša članke, v katerih se za moške zahteva večja svoboda v ženski družbi.

Železniški stroji na Angleškem imajo vsak svoje ime. Severozalozna železnica je nedavno odredila, da bo vsaka nova lokomotiva imenovana po kakem svetovnem športnem prvaku.

Angleška pošta je bila ob letošnjem novem letu in božičnih praznikih izredno zaposlena. V 14 dneh je odpravila 286 milijonov pism in 10 milijonov paketov.

Nesmrtni labod

V Londonu so dovršili film, ki mu je glavna junakinja slavna plesalka Ana Pavlova. Ime mu je »Nesmrtni labod«. Kakor znano, se je plesalka proslavila po največ s svojim plesom »Umirajoči labod«. Film predstavlja v večjem delu mozaič iz kratkih filmskih kesov, ki so jih posneli še tedaj, ko je plesalka živeła. Ti kosi so delno tudi po 20 let stari in da so jih združili v nov film na višku moderne filmske tehnike, je bilo treba mnogo težkega dela. Prvič bodo ta film predvajali ob petletnici plesalkine smrti, 6. j. 23. t. m., in sicer istočasno v Londonu, Parizu, Berlinu, Bruslju, Stockholmu, Kodanju in Haagu.

Umoril je 52 letno ljubico

Karlovec, 26. januarja.

V petek se je zgodila v Karlovcu presrečljiva ljubezenska drama. Rumunski vojni begunec, 29letni Vasiliš Lucca in njegova 52letna ljubica Ana Piljigova sta prišla popoldne v neki bife, kjer sta pila in se zabavala do poznega večera. Vmes pa sta se tudi prepirala, ker je Ana očitala Vasilišu nezvestobo. Nato sta zapustila bife, a še na cesti sta se neprestano prepekala. Lucca je kmalu, da je njene neznozne ljubosumnosti že sit, Ana, ki je bila pijana, pa je prekinjela Lucco in dekleta, ki so ga mešala.

V tem trenutku je Lucca skočil k njej, potegnil iz pasu nož in zabodel Ano v levi bok. Ana je kričala, Lucca pa je zbežal. Nevarno ranjena Ana je še stekla za njim in ga spet ozmerjala. Ko je videla, da je med hišami izgini, se je vrnila, med potjo se je za začela opotekati in bliizu hotela Gorana se je mrtva zgrudila.

Nesrečna ženska je bila v Karlovcu znana zaradi njenega nemorenega življenja in je zmerom imela po več ljubimcev, ki pa niso smeli biti starejši od 35 let. Čeprav je sama štela že nad 50 let. Svoje ljubimce je najraje izbirale med delavci. Bila je zelo nagnjena k ljubosumnosti in je imel ljubimec pri njej hud pekel.

Ubijalec Vasiliš Lucca se je sam prijavil policiji. Ko so ga vprašali, kako je mogel zagrešiti tak zločin, je dejal: »Šit sem bil življenja z njo. Zahtevala je nemogoče roči in mi neprestano očitala, da imam ljubavna razmerja z drugimi«.

Vsak naročnik je zavarovan za 10.000 Din

Sveče najfinišje norveško

KIBJE OLJE

iz lekarne

DR. G. PICCOLIJA

V LJUBLJANI — se

priporoča bledim in

slabotnim osebam.